

Pia Litzell Berg
Stockholm

Intervju med May Nilsson

Denna intervju med May Nilsson, som är en erfaren barnpsykoterapeut, handlar om hennes arbete med autistiska barn och deras föräldrar. Det är en patientgrupp May Nilsson har gedigen erfarenhet av. May Nilsson är socionom, leg. psykoterapeut, lärare och handledare i psykoterapi. Numera verksam som privatpraktiker i Stockholm, tidigare anställd vid BUP och Ericastiftelsen.

Vem är May? May beskriver inledningsvis att hon haft förmånen att arbeta inom olika kliniska verksamheter, vilket har givit en både bred och fördjupad kunskap som psykoterapeut. Eftersom den här intervjun handlar om Mays arbete med autistiska barn fokuserar vi på den delen av hennes yrkesverksamhet.

May är tacksam över den utbildning hon fick på Tavistock Clinic i London tidigt i yrkeslivet. Genom ett stipendium fick May möjlighet att tillbringa några veckor på ett barnsjukhus i London där hon tillhörde ett barnpsykiatriskt team. Den erfarenheten ledde till att hon sedan sökte sig till en ettårig utbildning på Tavistock Clinic, en traineeutbildning som hon delade med fyra andra från olika delar av världen. Erfarenheterna från Tavi-

stock bidrog till Mays förståelse för att man behöver ta emot influenser från många håll, både vad gäller psykoterapeutiskt arbete och i organisatoriska sammanhang. Hon betonar att man behöver både teoretisk och klinisk kunskap.

Några av de barnkliniker som arbetat med autistiska barn och som påverkat May är Ann Alvarez och Francis Tustin. Ann Alvarez kom regelbundet och handledde på Ericastiftelsen när May arbetade där och May har lärt sig mycket av henne, både inom det kliniska arbetet och genom hennes sätt att handleda.

1995 började May psykoterapeututbildningen vid Ericastiftelsen. En av hennes utbildningspatienter var en flicka, drygt 4 år gammal, som bedömdes ha en borderlineproblematik men som vuxen

fick en Aspergerdiagnos. May mötte flickan 2 ggr/vecka under fyra år. Flickan, som var familjehemsplacerad, hade tidigt varit utsatt för svåra trauman. Arbetet med den flickan födde ett speciellt intresse hos May.

May kom, snart efter att hon avslutat sin utbildning, att arbeta på Ericastiftelsen. Då hade man vanligen upplägget i behandlingsarbetet att en psykoterapeut träffade barnet och en annan psykoterapeut träffade föräldrarna. May tyckte emellertid att just när det gällde barnen med autism skulle det vara en fördel att samma terapeut träffade både barn och föräldrar. När hon tidigare haft föräldrakontakten frågade föräldrarna ofta efter barnterapeuten och May tyckte det var svårt att förmedla tillräckligt väl hur barnet utvecklades om man själv inte arbetade med barnet.

May fick gehör för sina tankegångar och har sedan dess arbetat med både barn och föräldrar i parallella processer.

Arbetsättet, att arbeta som ensam terapeut med både föräldrar och barn, har rönt intresse hos andra psykoterapeuter. 2004 var May inbjuden till IPTAR i New York som *visiting faculty lecturer* och berättade om arbetsättet som hon kommit att intressera sig för. Under åren har hon också regelbundet föreläst på konferenser med fokus på psykoterapeutiskt arbete med barn med autism.

För May är det en erfarenhet att, när det gäller autistiska barns föräldrar, blir de nästan som coterapeuter. Man försöker gemensamt skapa mening och förståelse för barnet och vem barnet är. Det är viktigt för föräldrarna att man har sett och förstått deras barn, man delar erfarenheter och blir mer jämlik, inte främst en expert. Det blir en gemensam resa.

Bedömningen inför barnpsykoterapin är viktig och May träffar barnet vid minst tre tillfällen. Hon undersöker bland annat om det går att få blickkontakt, om det finns något som tyder på att barnet har något intresse för sammanhanget, om barnet verkar tycka om terapirummet? Sker någon utveckling under de gånger May träffar barnet?

När May började arbeta på Ericastiftelsen 2003, fanns en dagbehandlingsavdelning för barn med tidiga kontaktstörningar. De barnen gick också i barnpsykoterapi.

Spädbarnsobservationerna som May genomfört under sin psykoterapeututbildning lärde henne att

se barnets utveckling men fram för allt att lägga märke till skeenden, att observera utan att agera. Det är viktigt att inte pusha barnet. Man måste vänta på barnets initiativ. Man ska orka stanna i det ovissa, ha tålamod och samtidigt lägga märke till det lilla, detaljerna.

Just detta med pushandet återkommer May till under intervjun. Hon har ibland sett att psykoterapeuter försökt styra barnet i en viss riktning, vilket inte varit till hjälp för barnet. Psykoterapeuten har då gått för fort fram. May har bland annat blivit påverkad av Gudrun Seitz som arbetade på Ericastiftelsen i att ”vara ett halvt steg efter”. Ann Alvarez har beskrivit att man som terapeut är följelagare, man följer med, sätter ord på vad barnet gör. Enkla interventioner som barnet kan förstå. Interventionerna behöver anpassas till barnets utvecklingsnivå.

Under intervjun nämner May att det är viktigt att man som psykoterapeut står ut med ut med att vara med sig själv, att man i någon mening kan dela barnets känsla av ensamhet.

Jag frågar May vad hon brukar ha för målsättning när hon inleder psykoterapi med ett autistiskt barn. Att barnet ska hitta ett uttrycksätt där det kan sätta ord på känslor och tankar, att barnet får stöd i att utveckla en bättre social förmåga och kanske kunna delta i någon social aktivitet. Autismen ”går inte bort”.

Ett exempel är en flicka som kom till May när hon var sju år och som nu, till viss del, kan vara med på undervisning i stor klass. Hon har börjat vara med i några sociala aktiviteter som fungerar bra, de kraftiga utbrott som hon hade då psykoterapin inleddes har klingat av.

På Ericastiftelsen visste May att hon hade två år på sig, eftersom det var den aktuella tidsgränsen för behandling där. Man måste räkna med att en psykoterapi med ett autistiskt barn tar tid.

Som psykoterapeut måste man också bli hållen själv, den organisatoriska ramen måste hålla. Under de år May arbetade på BUP och på Ericastiftelsen fanns det hållandet.

Det är nu mer än 20 år sedan May började arbeta på Ericastiftelsen och 28 år sedan hon började sin utbildning där. Betydelsefullt för att May har fortsatt att arbeta med autistiska barn är handledaren som under utbildningen trodde på May och att dåvarande rektorn på Ericastiftelsen, Siv Boalt

Boëthius, uppmuntrade May och uppmanade henne att försöka publicera den uppsats hon skrev på utbildningen.

Utbildningen vid Tavistock Clinic i London har också varit betydelsefull. Åren inom PBU/BUP var även de viktiga, liksom alla patienter som May mött.

Kontakten med andra psykoterapeuter som arbetar med autistiska barn och möjligheten att diskutera det kliniska arbetet med psykoterapeuter från andra länder har varit värdefulla inslag i yrkeslivet.

May deltog också i Ericastiftelsens tvååriga fortbildning med inriktning mot barn med tidiga kontaktstörningar. Där fanns utrymme för diskussioner om både det kliniska arbetet och aktuell litteratur, vilket utgjorde ett viktigt sammanhang.

Innan vi avslutar intervjun berättar May om några av de barn och föräldrar hon arbetat med.

Några exempel på vändpunkter eller genombrott i psykoterapierna är när May blivit en person som barnet interagerar med. Ett samtal som blir en delad upplevelse, ett barn som plötsligt inviterar till spel eller som börjar intressera sig för terapeuten på liknande sätt som terapeuten intresserat sig för barnet.

Igen talar May om det lilla, att vänta in och följa barnets takt.

Genomgående i arbetet med barnen är vikten av att ha föräldrarnas förtroende. Man måste ha föräldrarnas stöd och det är viktigt att förstå deras situation som föräldrar. De behöver först bli sedda och lyssnade på för att sedan kunna fokusera på barnet tillsammans med terapeuten.

Vad väcker de autistiska barnen hos May? ”Ta hand om mig, jag är förtvivlad”. En inkapslad förtvivlan. ”Var nära men kom inte för nära”.

Arbetet tar kraft. Igen betonar May att det är tålmodet som ger utdelning, att kunna vänta på barnet trots att det till synes står stilla. Men glädjen när ett, till synes avstängt och kanske nedstämt barn, vaknar till upphäver tiden där timmarna känns långa.

Vad vill May säga till yngre kollegor? Var inte så snabba med att göra interventioner, lita på processen. Det viktigaste är att vara på plats. Var en varm gestalt. Var den som har en total närvaro.

Skulle min tanke fladdra iväg märker barnet det. Barn har en stark känsla för det.

Till sist: Jag tackar May för ett meningsfullt samtal där hennes engagemang i de autistiska barnen varit så närvarande och levande som om de varit med i rummet. Kontakten med föräldrarna finns i bakgrunden och tillsammans med dem gör May barnet synligt både för sig själv och andra.

Publikationer i internationella tidskrifter

Nilsson, M. (2000). The doll's house: dream or reality? A borderline girl's psychotherapy. *Journal of Child Psychotherapy*, 26(1), 79-96.

Nilsson, M. (2006). To be the sole therapist: Children and parents in simultaneous psychotherapy. *Journal of Infant, Child and Adolescent Psychotherapy*, 5(2), 206-225.

Nilsson, M. (2009). Table hockey: Attack or linking? Psychoanalytic psychotherapy with an autistic boy. *Journal of Child Psychotherapy*, 35(2), 131-141.

Nilsson, M. (2014). Saying farewell. Aspects of termination with autistic children. *EFPP Psychoanalytic Psychotherapy Review*, 7, 1-10.

Nilsson, M. (2019). Simultaneous psychotherapy with an autistic boy and his parents. *Journal of Child Psychotherapy*, 45(3), 340-355.

Nilsson, M. (2023). Respons to the paper by Betty Joseph: 'Thinking about a playroom'. *Journal of Child Psychotherapy*, 49(2), 303-308.

Pia Litzell Berg, redaktionen i Stockholm